



Uudenmaan liitto
Nylands förbund

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2024

Uudenmaan liitto



Uudenmaan maakuntavaltuustolle

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2024

Lautakunnan kokoonpano

Maakuntavaltuuston toimikaudeksi 2021–2025 valitsemaan tarkastuslautakuntaan ovat kuuluneet:

Jäsen

Anitta Orpana, puheenjohtaja
Kim Savolainen, varapuheenjohtaja
Päivi Meros, jäsen
Pekka Pirkkala, jäsen

Varajäsen

Petteri Kilpinen
Tanja Huittinen
Allan Halme
Petra Urasto

Lautakunnan yhteyshenkilö Uudenmaan liitossa ovat olleet hallintojohtaja.

Maakuntavaltuusto valitsi 25.5.2021 tilintarkastusyhteisöksi tilikausille 2021-2025 KPMG Oy Ab:n vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Mikko Luoma, joka toimii myös tarkastuslautakunnan sihteerinä.

Tehtävät ja toimivaltuudet

Maakuntavaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty kuntalain 14 luvussa ja Uudenmaan liiton tarkastussäännössä.

Kuntalain 121 ja 125 § mukaan tarkastuslautakunnan on:

- valmisteltava valtuustolle valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat,
- arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla,

- arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
- huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta,
- valvottava kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saatettava ilmoitukset valtuustolle tiedoksi,
- valmisteltava kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi,
- valmisteltava tilintarkastuskertomuksen käsittely valtuustolle sekä
- hankittava asianomaisen selvitys ja kunnanhallituksen lausunto tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta.

Kuntalain 121 § mukaan tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Maakuntahallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Uudenmaan liiton tarkastussäännössä maakuntavaltuusto on kuntalain mukaisten tehtävien lisäksi sisällyttänyt lautakunnan tehtäviin:

- 1) seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
- 2) huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa, sekä
- 3) tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Vuoden 2024 toiminnan arvioinnin työohjelma

Vuoden 2024 toiminnan arvioinnin työohjelman lähtökohtana on maakuntavaltuuston hyväksymä vuoden 2024 talousarvio ja toiminta- ja taloussuunnitelma 2024-2026.

Arviointimenetelmät

Tarkastuslautakunta piti vuoden 2024 toiminnan arviointia varten neljä kokousta.

Lautakunta sai liiton johdon selonteot ja ajankohtaiskatsaukset Uudenmaan liiton toiminnasta ja taloudesta sekä tavoitteiden toteutumisesta.

Lautakunta sai maakuntajohtajan ja hallintojohtajan selonteon vuoden 2024 toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä.

Tarkastuslautakunnan jäsenillä on ollut mahdollisuus perehtyä liiton toimintaan ja kehittämiseen maakuntavaltuuston kokouksissa.

Tilintarkastusyhteisö esitteli lautakunnalle tilintarkastusohjelman syyskuussa. Tilintarkastaja antoi tilintarkastuskertomuksen toukokuussa 2025.

Arviointi on suoritettu ensisijaisesti "Uudenmaan liiton toimintakertomus ja tilinpäätös 2024" -asiakirjasta ilmenevien tietojen perusteella sekä saatujen selostusten ja katsausten pohjalta. Liiton toimintaa on lisäksi arvioitu tavoitteiden toteutumiseen liittyvän raportoinnin avulla.

Uudenmaan liiton visio, missio ja tavoitteet 2024

Uudenmaan liiton strategia määrittelee suunnan liiton johtamisen ja työn kehittämislle strategiakaudella, joka on kymmenen vuotta vuoteen 2029. Strategian päivitystarpeita tarkastellaan valtuustokausittain arviointitulosten käsittelyn yhteydessä.

Johtoryhmä tekee vuosittain strategiset valinnat, joiden pohjalta toiminnalliset vuositavoitteet muodostetaan. Vuositavoitteet ovat Uudenmaan liiton toimistolle yhteisiä. Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista seurataan puolivuosittain, vuoden toisen osavuositarkastuksen sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Strategian toteutumista mitataan kyselytutkimuksilla. Tutkimukset toteutetaan vuosina 2024, 2027 sekä 2029. Strategian päivitystarpeita tarkastellaan valtuustokausittain arviointitulosten käsittelyn yhteydessä. Syksyllä 2024 toteutettiin sidosryhmäkysely, jolla kartoitettiin keskeisten sidosryhmien näkemystä Uudenmaan liiton palvelukyvyistä sekä toiminnan vaikuttavuudesta. Kysely lähetettiin 800 vastaanottajalle. Asiakaskokemusta mittaavien kysymysten tulos kertoi, että sidosryhmien tyytyväisyys Uudenmaan liittoon kohtaan on hyvällä tasolla. Toiminnan kokonaisvaikuttavuus sai kouluarvosanan 7,2. Kyselytulokset esiteltiin maakuntahallitukselle, maakuntavaltuustolle ja Uudenmaan kuntajohtajille syksyllä.

Strategiset painopisteet:

- Lisääarvoa kunnille ja yhteistyökumppaneille (asiakaskokemus)
- Merkityksellistä ja kestävä työtä (vaikuttavuus, merkityksellisyys)
- Uudistuva ja innostuva työyhteisö (henkilöstökokemus)
- Oppiva ja suoritustaan jatkuvasti parantava organisaatio (taloudellisuus ja tuottavuus)

Strategiset tavoitteet:

- 1 Keskeisin toimija Uudenmaan kehittämisessä ja edunvalvonnassa
- 2 Osuvaa ja oikea-aikaista työtä maakunnan kehittämiseksi
- 3 Merkittävä rooli Uudenmaan kansainvälisyyden lisääntymisessä
- 4 Johtamisen ja työnteon tavat tukevat innovatiivisuutta, moniammatillisuutta ja vastuunottoa
- 5 Liiton asiantuntijuutta hyödynnetään laajasti eri verkostoissa

Tavoitteiden toteutuminen

Uudenmaan liiton missiosta, visiosta ja strategisista tavoitteista johdetut toiminnalliset tavoitteet sekä niiden arviointi on esitetty liitteessä. Liiton omaan arviointiin perustuva tavoitteiden toteutumisen raportointi sisältyy "Uudenmaan liiton toimintakertomus ja tilinpäätös 2024" -asiakirjaan.

Maakuntavaltuustoon nähden sitovana talouden tavoitteena on, että tulosryhmässä Varsinainen toiminta tilikauden alijäämä on enintään talousarviossa esitetyn (-287 000 euroa) mukainen ja että tulosryhmässä Projektit jaksotetaan tilikauden lopussa siten, että tulosryhmän toteuma on tasapainoinen.

Projektit-tulosryhmässä toimintatuottojen ja -menojen toteuma oli 109,7%. Vuoden 2024 aikana liitto oli mukana 17 projektissa, uusia projekteja alkoi neljä kappaletta ja päättyi yksi kappale.

Uudenmaan liiton varsinaisen toiminnan talous toteutui arvioitua paremmin. Tilikauden tulos oli 263 803,22 euroa ylijäämäinen.

Henkilöstö

Organisaatiossa toteutettiin kesäkuussa 2024 koko henkilöstölle henkilöstömittaus, jossa oli 51 väittämää. Henkilöstöstä 69 prosenttia vastasi kyselyyn. Vastauskaala oli 1-5, jossa 5 tarkoitti, että vastaaja oli täysin samaa mieltä väittämän kanssa. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,0, joten tulokset olivat erittäin hyvät. Henkilöstömittauksen tulokset jaettiin ryhmänvetäjille, jotka kävivät niiden pohjalta keskustelun omissa ryhmissään. Tuloksia käsiteltiin myös yhteisesti koko henkilöstölle järjestetyissä työpajoissa.

Uudenmaan liiton työterveyskumppani on Lääkärikeskus Aava Oy, jonka tehtävänä on edistää työhyvinvointia sekä ennaltaehkäistä ja hoitaa työkykyä häiritseviä sairauksia. Uudenmaan liitto tarjoaa työntekijöilleen lakisääteisten ennaltaehkäisevien palvelujen lisäksi kattavat sairaanhoidon palvelut. Työterveysyhteistyötä ohjaa työterveyden toimintasuunnitelma, joka on tehty vuosille 2024–26.

Sairauspoissaolopäiviä kertyi vuonna 2024 yhteensä 674 kalenteripäivää, joka oli 301 päivää vähemmän kuin vuonna 2023 (yhteensä 975 kalenteripäivää). Kaikki sairauspoissaolopäivät olivat sairaudesta johtuvia, työtapaturmasta johtuvia sairauspoissaolopäiviä ei ollut ja myös tässä oli parannusta edelliseen vuoteen, jolloin 12 kalenteripäivää oli työtapaturmasta johtuvia sairauspoissaoloja. Sairauspoissaolopäivien määrä laski edeltävästä vuodesta 30,9 prosenttia. Vastaavasti sairauspoissaoloprosentti eli sairauspoissaolopäivien suhde teoreettisten työpäivien määrään laski vuoden 2023 4,63 prosentista 2,97 prosenttiin vuonna 2024. Työntekijöitä, jotka eivät sairastaneet yhtään päivää oli 14,14 prosenttia henkilöstöstä (vrt. v. 2023 16,85 prosenttia).

Sisäinen valvonta

Maakuntahallitus päätti toimintavuoden lokakuussa ottaa käyttöön COSO- viitekehyksen (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) sisäisen valvonnan menetelmänä. Toimintavuoden aikana valmisteltiin viitekehyksen käyttöönottoa ja suoritettiin siihen perustuva ensimmäinen alustava arviointi. COSO- viitekehyksen pohjalta suoritettussa ensimmäisessä itsearvioinnissa keskeiseksi kehittämisen kohteeksi tunnistettiin vastuualuejohtajien ja ryhmänvetäjien välisten toimivaltuuksien (mm. direktiooikeus) selkeyttäminen. Kokonaisuudessaan COSO- viitekehyksen mukaisen sisäisen valvonnan osatekijän tai siihen kuuluvan periaatteen järjestämisessä tai toimeenpanossa ei ilmennyt merkittäviä puutteita.

Sisäisen valvonnan osalta johtoryhmä asetti kolme valvonnan painopistettä, jotka olivat Helsinki EU Officen (HEO) toiminnan onnistunut uudistaminen, organisaatiotarkastelun onnistunut toimeenpano ja hyvän hallinnon mukaisten menettelyjen vahvistaminen Uudenmaan liitossa. Näistä viimeisimmän osalta havaittiin päätöksentekoketjujen tarkastuksissa yksittäisiä puutteita, jotka korjattiin niiden havaitsemisen jälkeen. Sisäisen valvonnan painopisteisiin kohdistuvien toimenpiteiden lisäksi suoritettiin rahoitusryhmän toimintaan kohdistuvaa valvontaa hallinto- ja valvontajärjestelmän mukaisesti maksatukseen kohdennetulla tarkastuksella. Tarkastuksessa ei ilmennyt merkittävää huomautettavaa.

Sisäisen valvonnan selonteon mukaan riskienhallintaa on toteutettu Uudenmaan liitossa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen mukaisesti. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on osa Uudenmaan liiton päivittäistä toimintaa ja johtamista. COSO-viitekehys sekä laaditut riskianalyysit ja sisäisen valvonnan painopisteet perustuvat dokumentoituun aineistoon.

Maakuntajohtaja, vastuualuejohtajat, tukiyksiköiden johtajat ja lakimies ovat toimintavuoden alussa analysoineet toimintaympäristön muutoksia, tunnistaneet tavoitteiden saavuttamista uhkaavia riskejä, arvioineet niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä suorittaneet toimenpiteitä riskien hallitsemiseksi. Johtoryhmä koosti sen pohjalta koko kuntayhtymää koskevan laajan riskianalyysin. Maakuntajohtaja päätti sen perusteella koko kuntayhtymää koskevista keskeisistä riskeistä sekä tarvittavista suunnitelmista ja toimenpiteistä riskien hallitsemiseksi. Maakuntajohtaja määräsi myös riskien hallintatoimenpiteiden vastuuhenkilöt. Lisäksi johtoryhmä asetti toimintavuoden sisäisen valvonnan painopisteet.

Maakuntahallitus on hyväksynyt mm.

- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistuksen
- Uudenmaan liiton sopimusohjeen
- Uudenmaan liiton hankintaohje on päivitetty
- Luottokortin käytön ohjeistus
- Helsinki EU Officen toimintatapaohjetta on päivitetty

Tarkastuslautakunta otti sisäisen valvonnan ja annettujen ohjeiden jalkauttamisen ja noudattamisen vuoden 2024 arvioinnin kohteeksi.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on jalkautettu mm. seuraavin toimenpitein.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistus

- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistusta on esitelty maakuntahallitukselle samalla, kun maakuntahallitus hyväksyi COSO-viitekehyksen käyttöönoton.
- Viitekehyksen toimeenpano on vielä kesken. Asia esitellään henkilöstölle vuoden 2025 aikana.
- Riskienhallintaa ja keskeiseksi määritettyjä riskejä on käsitelty ohjeistuksen mukaisesti säännöllisesti johtoryhmän kokouksissa läpi vuoden.
- Talousarvion ja toiminnallisten vuositavoitteiden valmistelun yhteydessä esihenkilöiden ja ryhmänvetäjien kanssa pohdittiin suunniteltuja toimenpiteitä myös riskienhallinnan näkökulmasta aiempaa suunnitelmallisemmin.
- COSO-viitekehyksen pohjalta suoritetuissa itsearvioinneissa havaittuja asioita otettiin mukaan kehittämiskohteiksi vuoden 2025 toimintaa suunniteltaessa.

Uudenmaan liiton sopimusohje

- Sopimushallintaan liittyvä ohjeistus on osa hallintosääntöä.
- sopimushallinnan vastuut on juurrutettu osaksi arkityötä.
- Liiton lakimies tekee osana sisäistä valvontaa säännöllisesti sopimuksiin liittyviä tarkastuksia. Tarkastuksissa tutkitaan liiton asianhallintajärjestelmään rekisteröityjä sopimuksia, verrataan niitä tehtyihin hankintapäätöksiin ja tutkitaan, että voimassaolevia toimivaltuuksia on noudatettu.
- Sopimuksiin liittyvässä valvonnassa ei ole havaittu merkittäviä poikkeamia voimassaolevaan ohjeistukseen nähden.

Uudenmaan liiton hankintaohje on päivitetty

- Päivitetty hankintaohjeistus on ollut käytössä 22.1.2024 lähtien.
- Hankintojen oikeellisuutta valvotaan osana hankintojen valmistelua. Hallinnon hankinta-asiantuntijat ovat vahvasti mukana hankinnoissa läpi niiden koko hankintamenettelyn.
- Uuden hankintaohjeen pienhankintarajat on todettu hyvin soveltuviksi organisaation toimintaan nähden.

Luottokortin käytön ohjeistus

- Jokainen henkilö, kenelle luottokortti päätetään tilata, sitoutuu liiton luottokortin käytön ohjeistukseen sekä käyttämään korttia ohjeitusten mukaisesti. Luottokortin tuleva haltija vahvistaa sitoutuneensa toimimaan sovittujen ohjeiden mukaisesti allekirjoittamalla sähköisesti sitoumuslomakkeen. Lomake tallennetaan liiton asianhallintajärjestelmään.
- Luottokorttilaskut tarkastaa kortin haltija ja hyväksyy esihenkilö. Maakuntajohtajan luottokorttilaskun hyväksyy maakuntahallituksen puheenjohtaja.
- Luottokorttien käytössä ei ole havaittu väärinkäytöksiä ja ostojen tositteet liitetään aina luottokorttilaskulle.

Helsinki EU Officen toimintatapaohjetta on päivitetty

- Toimintatapaohje päivitettiin edellisen kerran vuonna 25.9.2023.
- Vuoden 2024 aikana neuvoteltiin vuoden 2025 alusta voimaantuleva palvelumalli ja allekirjoitettiin uudet sopimukset.
- Sopimuskumppanien määrä väheni 16sta kymmeneen.

Tämän vuoden aikana tavoitteena on valmistella pidempiaikaiset sopimusjärjestelyt, painottaen pääkaupunkiseudun kaupunkien roolia toimiston toiminnassa.

Muut huomiot

Tarkastuslautakunta kävi keskustelua arvioinnin riippumattomuudesta. Tarkastuslautakunnan sihteerintehtävät hoidetaan jatkossa liiton viranhaltijan toimesta. Riippumattoman arvioinnin varmistamiseksi arviointikertomuksen valmistelussa tulee olla mahdollista käyttää myös ulkopuolista ja riippumatonta asiantuntija-apua. Tietyssä tilanteessa liiton viranhaltija saattaa olla jäävi käsittelemään arvioinnin kohteena olevia asioita ja arviointikertomusta. Tarkastuslautakunta suosittelee, että uutta toimintatapaa arvioidaan määrääjain riippumattoman arviointitoiminnan varmistamiseksi.

Tarkastuslautakunta voi hankkia tarkastuslautakunnan valmistelutyötä ostopalveluna arviolta 1.250 euroa vuodessa. Tarkastuslautakunta suosittaa palvelun käyttämistä.

Kokonaisarvio

Uudenmaan liiton toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen, tilintarkastuskertomuksen, muiden raporttien sekä kuultujen selonteiden ja katsauksien perusteella voidaan todeta, että maakuntavaltuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet kokonaisuutena hyvin.

Tarkastuslautakunta päätti 7.5.2025

- saattaa tilintarkastuskertomuksen maakuntavaltuustolle tiedoksi.
- esittää maakuntavaltuustolle vuoden 2024 tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tilikaudelta 2024

Helsingissä 7.5.2025

Anitta Orpana
puheenjohtaja

Kim Savolainen
varapuheenjohtaja

Päivi Meros
jäsen

Pekka Pirkkala
jäsen

Liite:

**Uudenmaan liiton toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi
vuodelta 2024**

Toiminnallinen tavoite	Tarkastuslautakunnan arvio
Ajamme koko Uudenmaan etua: Uudistetaan edunvalvonnan rakenteita tukemaan asioiden ennakoivaa käsittelyä, vaikuttamista ja viestintää yhdessä kuntien ja sidosryhmien kanssa	Tavoite on toteutunut.
Vahvistamme työskentelyn ilmiölähtöisyyttä ja kokonaisvaltaisuutta: Luodaan kuntien ja muiden kumppaneiden tarpeisiin pohjautuva kokonaiskuva Uudenmaan kehittymisen haasteista ja ratkaisuista niihin	Tavoite on toteutunut.
Kehitämme johtamista ja työtapoja: Vahvistetaan valmentavaa johtamista ja työyhteisötaitoja.	Tavoite on toteutunut.
Luodaan rakenne, jossa ihmiset toimivat tehokkaasti yli yksikkörajojen: Pilotoidaan Priorisoinnin paikat – toimintamallia ja siihen sisältyviä yhteistyöfoorumeita	Tavoite on toteutunut.